OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖ

Lisäselvitys

4.6.2024

VN/3578/2024
VN/3578/2024-OKM-33

Valtiovarainvaliokunta, sivistys- ja tiedejaosto

Opetus- ja kulttuuriministeriön lisäselvitys koskien vuoden 2024 toisen lisätalousarvion kuulemista 29.5.24 Valteri-koulun taloudellinen aseman turvaaminen

Lisäselvitys koskien vuoden 2024 toisen lisätalousarvion kuulemista 29.5.24

Valteri-koulun taloudellinen asema on haastava. Miten Valterikoulun toiminta turvataan jatkossa? Valterikoulujen tulisi kuitenkin myös tehostaa toimintaa ja tämä tulisi huomioida ohjauksessa.

Valteri-koulu on perusopetuslain (628/1998) 8 §:n mukaisella järjestämisluvalla toimiva valtion koulu. Järjestämisluvan (OKM 1/530/2015) mukaan Valteri-koulun tehtävänä on järjestää opetusta sekä perusopetuslain 39 §:n mukaisia kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtäviä. Valteri-koulun tehtävä on valtakunnallinen, mutta opetusta se pystyy yhdenvertaisesti järjestämään lähinnä sen viidellä toimipisteiden sijaintipaikkakunnalla Mikkelissä, Kuopiossa, Jyväskylässä, Helsingissä ja Oulussa sekä niiden ympäryskunnissa asuville oppilaille.

Perusopetuslain 39 § koskee erityisopetuksen tukitehtävistä huolehtimista. Pykälän mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö voi päättää, että opetuksen järjestäjän on huolehdittava 17 §:n 1 momentissa tarkoitetun erityisen tuen yhteydessä annettavasta kuntoutuksesta sekä opetukseen liittyvistä kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä. Tämä tehtävä on päätetty Valteri-koululle. Perusopetuslain 39 §:n mukaiset tukitehtävät, kuten tukijaksot, ohjauskäynnit sekä koulutustapahtumat, kohdentuvat valtakunnallisesti opetuksen järjestämistä yhdenvertaisemmin, mikä puoltaa Valterin toiminnan vahvempaa kohdentamista ohjaus- ja tukipalveluihin sekä koulutustoimintaan.

Valteri-koululle on valtion talousarviossa osoitettu vuosittain määrärahaa seuraavasti:

2025	2024	2023	2022	2021
28,1 milj. (alustava esitys)	28,0 milj	26,9 milj.	27,85 milj.	27,9 milj.

Valteri-koulun talousarviossa esitetty määrärahataso on pysynyt vuodesta toiseen varsin vakaana. Opetushallituksen momentilla 29.10.01 on edellisen lisäksi ollut runsaasti siirtyviä määrärahoja, joita Valteri-koulun toimintaa ohjaava Opetushallitus on osoittanut Valteri-koulun käyttöön. Nyt momentin siirtyvät määrärahat on käytetty ja Valteri-koulun tulisi sopeuttaa toimintansa talousarviomäärärahan tasolle.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Opetus- ja kulttuuriministeriö				
PL 29 00023 Valtioneuvosto	Meritullinkatu 10 Helsinki	0295 16001 +358 295 16001	09 135 9335 +358 9 135 9335	kirjaamo.okm@gov.fi

Opetushallituksen kustannusraporttien mukaan Valteri-koulun vuosikustannus on vuonna 2022 ollut n. 31,8 miljoonaa euroa. Opetus- ja kulttuuriministeriö on kiinnittänyt raportissa huomiota erityisesti sisäisen hallinnon kustannuksiin. Vuodesta 2021 sisäisen hallinnon kustannukset ovat nousseet n. 350 000 euroa. Koulun sisäisen hallinnon kulut/oppilas ovat merkittävästi suurempia (30 355 euroa/ oppilas) kuin muissa valtion oppilaitoksissa (keskimäärin 3 257 euroa/ oppilas).

Valteri-koululla on n. 300 oppilasta vuosittain. Valteri-koululla on valtakunnallinen tehtävä, mutta koska sillä on vain 5 toimipistettä, koulun tarjoaman avun ulkopuolelle jää runsaasti oppilaita maantieteellisistä syistä. Tästä syystä olisi tarpeellista kehittää Valterin toimintatapoja siihen suuntaan, että koulu tarjoaisi enemmän konsultatiivista apua, tukea ja ohjausta Manner-Suomen oppilaille näiden omassa lähikoulussa sen sijaan, että oppilaspaikkoja tarjotaan vain toimipisteiden lähialueilla asuville oppilaille.

Valteri-koulun palveluiden hinnat

Valteri-koulun perimistä maksuista säädetään Opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksessa (1110/2021) eräiden valtion oppilaitosten maksullisista suoritteista. Erityisopetuksen tukitehtävistä perittävät maksut perusopetuslain 39 § mukaisista palveluista saavat olla 30 % palvelun omakustannearvosta vuosina 2022–2025. Subventioprosenttia on kyseisinä vuosina erikseen alennettu, jotta palvelun ostaminen olisi kunnille edullisempaa. Jatkovuosista ei ole toistaiseksi tehty päätöstä, mutta tämä vaatisi lisärahoitusta tai toiminnan sopeuttamista.

Mitä vaikutuksia meneillään olevasta lakimuutoksesta (hallituksen esitys eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista) on Valteri-koululle?

Järjestämisluvan mukaan Valteri-koulu muun muassa järjestää koulun oppilaille oppimisvalmiuksia parantavaa kuntoutusta koulun työpäivien aikana, järjestää ohjauskäyntejä, tukijaksoja sekä antaa asiantuntija-apua oppimis- ja kuntoutussuunnitelmiin. Nämä oppilaskohtaiset tehtävät kytkeytyvät nykytilanteessa perusopetuslain 17 §:n mukaiseen tukeen.

Hallituksen esitys perusopetuslain muuttamiseksi on lausuntokierroksella 18.6.2024 saakka ja on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyn 2024 budjettilakiaikataulussa. Esityksessä perusopetuslaista kumottaisiin 16 § tukiopetuksesta ja osa-aikaisesta erityisopetuksesta, 16 a § tehostetusta tuesta sekä 17 § erityisestä tuesta ja 17 a § henkilökohtaisesta opetuksen järjestämistä koskevasta suunnitelmasta. Tästä syystä 39 §:ään (Erityisopetuksen tukitehtävistä huolehtiminen) tehtäisiin tekninen muutos viittaussäännökseen. 39 §:n nykyinen pykäläviittaus 17 §:ään muutettaisiin viittaamaan esityksen oppilaskohtaisia tukitoimia koskevaa 20 c §:ää. Viittausta täsmennetään tarpeen mukaan lausunnoista tulevan palautteen perusteella.

Perusopetuslain muutoksen yhteydessä ei esitetä muutoksia Valteri-koulun tehtäviin. Muutoksen myötä Valteri-koulun rooli painottuu entistä vahvemmin perusopetuslain 39 §:n mukaisiin tehtäviin, joiden merkitys esityksessä on nostettu esiin.

Opetuksen järjestäjänä Valteri-koulu on tasavertaisessa tilanteessa muiden opetuksen järjestäjien kanssa, joiden tulee päivittää opetussuunnitelmansa muuttuvien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisiksi säädetyssä aikataulussa. Ottaen huomioon Valteri-koulun valtakunnallisen ohjaustehtävän, olisi tärkeää, että se uudistuksen myötä ottaisi haltuun uuden sääntelyn mukaiset tukitoimet ja niiden järjestämisen sekä pystyisi tarjoamaan valtakunnallisesti tukea muille opetuksen järjestäjille niiden toteuttamiseen.

Ylijohtaja	Eeva-Riitta Pirhonen
Erityisasiantuntija	Hanna Salokaarto

Jakelu

Tiedoksi

VN/3578/2024-OKM-33

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons:

Salokaarto Hanna 91219191J	Pirhonen Eeva-Riitta 91318704M
2024-06-04	2024-06-04